

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 3.1 Kompleksowy program szkoleń w zakresie projektowania, budowania i realizacji dostępnej oferty kulturalnej

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin Zadania 3.1 definiuje Strategię wdrożenia dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które należy wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary powinny zostać uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Należy udzielić odpowiedzi we wszystkich, wyszczególnionych poniżej obszarach w rygorze: minimalna liczba słów: 200; maksymalna liczba słów: 750.

Pełna nazwa instytucji: Regionalny Ośrodek Kultury w Olecku „Mazury Garbate”

I. Stan obecny

1. Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Wypełniając ten punkt można skorzystać z opublikowanego na stronie www instytucji, a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK.

W tej części proszę uwzględnić:

- a) rodzaj instytucji kultury i założenia programowe,
- b) zespół, kompetencje pracowników i pracownic,
- c) działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności,
- d) współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Regionalny Ośrodek Kultury w Olecku „Mazury Garbate” powstał w 1969 r. ROK „MG” jest jedyną instytucją kultury na terenie gminy Olecko i największą w powiecie oleckim. Jest to samorządowa instytucja kultury, posiadająca osobowość prawną, utworzona w celu organizowania działalności kulturalnej, polegającej na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury, dla której prowadzenie tej działalności jest podstawowym celem statutowym.

W ramach struktur ośrodka działają kluczowe jednostki edukacyjne, historyczne oraz artystyczne w Olecku:

- A. Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna,
- B. Teatr AGT od nowa,
- C. Kino „Mazur”,
- D. Olecka Izba Historyczna,
- E. Od 2027 r. Żywe Muzeum Sztuki Ludowej.

Do zakresu działalności ROK należy m.in.:

- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców;
- tworzenie warunków i sprzyjanie rozwojowi społecznego ruchu kulturalnego, amatorskiej twórczości artystycznej i sztuki ludowej oraz amatorskiego ruchu artystycznego;
- tworzenie wartości kulturalnych, w tym integrowanie społeczności lokalnych poprzez współtworzenie warunków do kultywowania i rozwijania narodowych, regionalnych i środowiskowych wartości kulturalnych;
- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę oraz rozwijanie zainteresowań kulturą, sztuką i wiedzą, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk dzieci i młodzieży, współpraca ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi w powyższym zakresie;

- tworzenie warunków do kultywowania i rozwoju dziedzictwa kulturowego i tradycji narodowych oraz regionalnego folkloru;
- kształtowanie podstawowych wartości historii, nauki i kultury regionalnej.

Zespół ROK „MG” składa się z działu finansowo-kadrowego, merytorycznego, organizacyjnego oraz technicznego.

Najważniejsze działania będące w stałej ofercie instytucji:

Festiwale i Wydarzenia Plenerowe

- Przystanek Olecko: Legendarny, odbywający się od ponad 30 lat festiwal muzyczno-kulturalny, organizowany w lipcu. Obejmuje koncerty gwiazd rocka i alternatywy, parady uliczne oraz spektakle plenerowe.
- Active Festival Olecko: Wielodniowy festiwal sierpniowy łączący rekreację, warsztaty artystyczne, plenerowe pokazy filmowe oraz koncerty w Amfiteatrze Podzamcze.
- SZTAMA – Spotkania ze Sztuką: Jedno z najstarszych świąt teatru niezależnego i alternatywnego w regionie (październik),
- Wokalna Gratka: Cykliczny wiosenny konkurs wokalny (finał w maju) skierowany do uzdolnionych dzieci i młodzieży.
- Kino „Mazur”: Całoroczny repertuar premierowy połączony z edukacją filmową, cyklami tematycznymi

Obok festiwali, filarem działalności są cykliczne warsztaty i programy edukacji kulturalnej dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych, realizowane w wyspecjalizowanych sekcjach: tanecznej, muzyczno-wokalnej, fotograficznej, teatralnej.

Do najbardziej unikalnych i nietypowych działań w ostatnich latach należą:

- Projekt „Jak ośwoić kolorowego potwora” – czyli zrobimy razem spektakl To wyjątkowe przedsięwzięcie rozpoczęte we wrześniu 2026 roku, dofinansowane przez Fundację PGNiG. Ma ono charakter terapeutyczno-artystyczny. Zamiast klasycznych prób teatralnych, dzieci i młodzież biorą udział w zintegrowanych warsztatach taneczno-teatralnych nastawionych na rozwój osobisty i inteligencję emocjonalną, których finałem jest stworzenie wspólnego, autorskiego spektaklu o radzeniu sobie z trudnymi emocjami i lękami.
- Tworzenie interaktywnego „Żywego Muzeum Sztuki Ludowej” W marcu 2025 roku ROK „MG” we współpracy z litewskimi Druskiennikami (w ramach programu Interreg) pozyskał fundusze na gruntowną renowację swoich piwnic. Zamiast tradycyjnej izby pamięci powstaje tam nowoczesne, interaktywne muzeum, w którym rzemiosło i sztuka ludowa regionu Mazur Garbatych będą prezentowane w formule „żywej” – z aktywnym udziałem zwiedzających poprzez dotyk, dźwięk i cyfrowe instalacje.
- Recepta na aktywne życie po 60-tce: „SANATORIUM SZTUKI” Projekt powstał po to, by pokazać, że wiek senioralny to czas, który może być pełen energii i twórczej satysfakcji. Warsztaty redefiniowały podejście do dojrzałości – uczestnicy nie skupiali się na ograniczeniach, lecz na

poszukiwaniu nowych, nowoczesnych form wyrazu scenicznego i artystycznego.

Współpraca ROK „MG” ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi:

- A. Warsztat Terapii Zajęciowej w Olecku – ROK „MG” jest partnerem podczas organizowanej przez WTZ imprezy „Wiosenne Pejzaże”, która ma ponad 20-letnią tradycję. Uczestnicy WTZ zapraszani są przez ROK „MG” np. na Mazurskie Spotkania z Folklorem do prowadzenia warsztatów rękodzielniczych dla lokalnej społeczności – od 2002 r.
- B. Fundacja „Niewidzialna Ręka” w Olecku to organizacja pozarządowa aktywnie wspierająca lokalną społeczność, a w szczególności dzieci, młodzież oraz rodziny w trudnej sytuacji życiowej. Jej flagową inicjatywą jest prowadzenie Młodzieżowego Klubu Rozwoju „Strefa Młodych” w pomieszczeniach ROK „MG” – od 2023 r.
- C. Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Głuchych im. św. Filipa Smaldone w Olecku – Placówka kształci dzieci i młodzież z wadami słuchu, afazją, niepełnosprawnością intelektualną (w stopniu lekkim lub umiarkowanym) oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi. Uczniowie korzystają z naszej oferty kulturalnej – seansów kinowych, spektakli teatralnych, koncertów – od 2010 r.
- D. Centrum Edukacyjno-Terapeutyczne w Olecku (CET) – placówka specjalizuje się we wspieraniu rozwoju uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. Placówka wystawia w ROK „MG” spektakle teatralne, w których aktorami są uczniowie placówki – od 2010 r.
- E. Środowiskowy Dom Samopomocy w Olecku – ośrodek wsparcia dziennego przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi. Uczestnicy ŚDS są stałymi bywalcami naszej galerii sztuki, jest to jedyna grupa w Olecku, która odwiedza każdą nową wystawę w Galerii Prawdziwej Sztuki w ROK
- F. Relacje ze środowiskiem seniorskim. Seniorzy uczęszczają do ROK „MG” na zajęcia taneczne (od 2024 r.), występują z pokazami tanecznymi na wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez ROK „MG”, np. Międzynarodowy Dzień Tańca, Senioriada etc. Przy ROK „MG” działa seniorski Zespół śpiewaczy „Oleckie Echo”, który na co dzień ćwiczy w naszych salach. Zespół bardzo mocno angażuje się w olecką kulturę i organizuje takie wydarzenia jak: Senioriada, Dzień Matki, Dzień Babci i Dziadka.

2. Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracownic instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

W obliczu dynamicznych zmian społecznych i nieustannego rozwoju środowiska miejskiego, kluczowym wyzwaniem dla naszej instytucji pozostaje precyzyjne identyfikowanie oraz bieżące monitorowanie oczekiwań odbiorców, ze szczególnym

uwzględnieniem osób o ograniczonych możliwościach percepcji czy poruszania się. Dogłębne rozpoznanie tych potrzeb traktujemy jako fundament pod projektowanie i wdrażanie wszelkich przyszłych inicjatyw. Impulsem do wejścia na tę ścieżkę stał się udział w programie szkoleniowym. Proces ten zainicjowaliśmy poprzez dołączenie do projektu PUK, co otworzyło nas na zdobywanie nowej wiedzy. Mamy już za sobą etap wewnętrznej autodiagnozy, pierwsze panele konsultacyjne z reprezentantami środowisk osób z niepełnosprawnościami oraz pogłębioną analizę kierunków rozwoju ROK „MG” w duchu projektowania uniwersalnego.

W perspektywie długofalowej zamierzamy nawiązać stałe partnerstwa z podmiotami i organizacjami zrzeszającymi osoby ze szczególnymi potrzebami. Pozwoli to na włączenie ich w procesy decyzyjne zarówno jako aktywnych współtwórców, jak i stałych uczestników życia kulturalnego Olecka. Dotychczasowa weryfikacja preferencji naszej publiczności miała charakter doraźny i opierała się głównie na bezpośrednich rozmowach kularowych w trakcie realizowanych wydarzeń. Przed startem obecnego projektu nie dysponowaliśmy szczegółowymi, ustrukturyzowanymi analizami dedykowanymi grupom o szczególnych potrzebach. Obecnie, pod przewodnictwem koordynatora dostępności, nasz zespół pracuje nad stworzeniem systemowych narzędzi badawczych. Wypracowane metody pozwolą nam skutecznie gromadzić i analizować dane, które posłużą do projektowania w pełni inkluzywnej oferty kulturalnej.

2. Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Na podstawie autodiagnozy ROK „MG”, wyszczególniono główne bariery dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów w etapach podróży odbiorcy:

- A. Pozyskanie informacji: Brak tekstów alternatywnych do zdjęć w social mediach, brak przedprzewodników, materiałów ETR oraz informacji w Polskim Języku Migowym (PJM). Promocja wydarzeń dostępnych prowadzona ze zbyt małym wyprzedzeniem.
- B. Zapisy na zajęcia: Sekretariat w budynku głównym mieści się na piętrze bez windy. W komunikatach brakuje jasnej informacji o alternatywnych formach zapisu (np. wypełnienie formularza na parterze w kadrach).
- C. Droga na wydarzenie: Źle zlokalizowane, nieoznakowane i często zastawiane miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami. Brak zewnętrznych oznaczeń kierunkowych i znaczników dźwiękowych (np. Totupoint) ułatwiających dotarcie do budynków, brak informacji o dojeździe.
- D. Poruszanie się po instytucji: Brak wind, platform i pętli indukcyjnych w budynku głównym. Ciężkie drzwi wejściowe, nieoznakowane wejścia, ciemne korytarze oraz brak kontrastu i oznaczeń Braille'a na ciągach komunikacyjnych. Sale warsztatowe (np. plastyczna) i łazienki na piętrach są niedostępne architektonicznie. Brak pokoju wyciszenia.
- E. Doświadczenie wydarzenia: Brak asysty tłumacza PJM. Personel nie potrafi obsługiwać posiadanych zestawów FM do audiodeskrypcji z powodu braku szkoleń.

- F. Utrzymanie kontaktu: Brak ankiet i systemowych metod badania satysfakcji oraz zbierania informacji zwrotnej o napotkanych barierach.

3. Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału Zadaniu 3.1 oraz w trakcie jego realizacji.

Dopiero uczymy się dostępności. Autodiagnoza pokazała, że myślenie o potrzebach każdego widza musi być naturalną częścią planowania, a nie tylko miłym dodatkiem.

Kluczowym wyzwaniem dla ROK „MG” jest realne przełamanie wizerunku instytucji jako miejsca obciążonego barierami. Samo formalne deklarowanie dostępności w dokumentach nie przyniesie zmiany, jeśli w świadomości mieszkańców budynku wciąż będą funkcjonować jako zamknięte. Aby to zmienić, musimy zapraszać osoby z niepełnosprawnościami do wspólnego projektowania wydarzeń oraz systemowo wzmacniać nasz zespół.

W te działania musi zaangażować się cały personel. Chcemy regularnie podnosić kompetencje pracowników, budować ich wrażliwość oraz uczyć ich prostego języka, standardów WCAG oraz asysty. Ponadto wdrożymy jasne, wewnętrzne procedury informowania o udogodnieniach.

Równolegle musimy zadbać o infrastrukturę i ofertę. Najważniejszym zadaniem inwestycyjnym jest budowa windy w gmachu głównym, bez której osoby starsze i na wózkach nie mogą korzystać z zajęć oraz oferty galerii na piętrach. Dokupimy też niezbędny sprzęt: przenośne pętle indukcyjne, wyraźne oznaczenia korytarzy oraz oprogramowanie do tworzenia napisów i audiodeskrypcji. Przełamanie stereotypów wymaga, aby za deklaracjami prawnymi szły realne, wysokie standardy obsługi każdego widza w codziennym działaniu.

II. Planowane działania w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, identyfikowania potrzeb, zasad komunikacji i włączania osób ze szczególnymi potrzebami w planie krótkoterminowym oraz długoterminowym

Uzupełniając tę część Strategii należy odnosić się do planów działania na rzecz dostępności do końca 2027 roku (plan krótkoterminowy) oraz do końca 2031 roku (plan długoterminowy).

1. Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę wymienić trzy najważniejsze cele i krótko je scharakteryzować. Cele mogą uwzględniać między innymi potrzeby pracowników i pracowników instytucji kultury, sposoby tworzenia oferty dostępnej dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych,

sposób zarządzania dostępnością, zasady współpracy ze środowiskami skupiającymi osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, zasady prowadzenia dostępnej komunikacji i informacji, potrzeby sprzętowe i inwestycyjne instytucji.

Cele muszą być zgodne z autodiagnozą, opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

1. Zwiększenie dostępności oferty poprzez likwidację barier architektonicznych i informacyjno-komunikacyjnych (do końca 2031 r.)

- A. Architektura: Priorytetem jest budowa windy w budynku głównym ROK „MG”, dającej dostęp do sekretariatu i sal warsztatowych na piętrach. Planujemy też wymianę ciężkich drzwi wejściowych w trzech obiektach oraz relokację i oznakowanie miejsca parkingowego dla osób z niepełnosprawnościami.
- B. Komunikacja: Wprowadzimy system oznaczeń kontrastowych, dotykowych i Braille’a na korytarzach, system TOTUPOINT oraz mobilne pętle indukcyjne. Stworzymy przedprzewodniki i wideo w PJM, ułatwiające oswojenie przestrzeni przed wizytą.

2. Włączenie osób z niepełnosprawnościami i seniorów do wspólnego planowania wydarzeń (do końca 2027 r.)

Przejdziemy od doraźnych rozmów do systemowego dialogu. ROK „MG” zaangażuje lokalne środowiska (WTZ, ŚDS, OSW dla Dzieci Głuchych, seniorów) jako stałych doradców i współtwórców oferty. Wypracujemy też narzędzia ewaluacji (np. ankiety), by badać satysfakcję i eliminować bariery w podróży odbiorcy.

3. Oficjalne powołanie zespołu ds. dostępności w poszczególnych budynkach (do końca 2027 r.)

Powołamy formalny, międzywydziałowy zespół ds. dostępności z reprezentantami w budynku głównym, Teatrze AGT i Bibliotece. Przeszkolimy pracowników z obsługi sprzętu (zestawy FM do audiodeskrypcji), zasad prostego języka, standardów cyfrowych WCAG 2.1 oraz asysty osób ze szczególnymi potrzebami.

2. Oferta instytucji kultury

Proszę opisać: jaka część oferty zostanie udostępniona osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym, zwłaszcza:

- a) kiedy to nastąpi, w jakich obszarach wg Modelu Dostępnej Kultury zostanie udostępniona oferta,
- b) w jaki sposób, przy wykorzystaniu jakich metod, technik, narzędzi, zasobów zapewniana będzie dostępność oferty?
- c) kto – pracownicy i pracownice czy osoby z zewnątrz – będą zapewniały dostępność, w jaki sposób będzie finansowane zapewnianie dostępności.

Planowane działania muszą być zgodne ze stawianymi przez instytucję celami oraz z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć.

ROK „MG” sukcesywnie udostępni swoją ofertę osobom z niepełnosprawnościami oraz seniorom.

- A. Kino (do końca 2027 r.): W obszarze dostępności programowej i komunikacyjnej wdrożone zostaną cykliczne seanse z audiodeskrypcją (obszar widzenia) oraz kino przyjazne sensorycznie (obszar czucia, rozumienia).
Podróż odbiorcy:
- promocja i informacja: promocja na 14 dni, piktogramy na plakatach, film wyjaśniający czym jest kino sensorycznie przyjazne, przewodnik (wybór oferty, zakup biletów), informacja o możliwościach dojazdu.
Udział w wydarzeniu:
a) Seanse z audiodeskrypcją (zestawy FM, asystenci, którzy pokażą jak je obsłużyć (w tym celu na seans będzie można przyjść wcześniej)),
b) Seanse przyjazne sensorycznie (zakupione zostaną słuchawki wyciszające, zapalone światła na widowni, worki sako na widowni, film grany ciszej, możliwość wniesienia jedzenia, przygotowane miejsce do wyciszenia poza salą kina).
Za realizację odpowiada wewnętrzna załoga kina.
- B. Wystawy (do końca 2027 r.): Ze względu na bariery głównej galerii, w obszarze dostępności architektonicznej i programowej planuje się stworzenie cyklicznych dostępnych wystaw w holu kina.
Podróż odbiorcy:
Promocja i informacja: promocja na 14 dni, piktogramy na plakatach, umieszczenie audiodeskrypcji na stronie www, przewodnik (wybór oferty, zakup biletów), informacja o możliwościach dojazdu do IK.
Udział w wydarzeniu:
Poruszanie się po obiekcie i odbiór treści - wystawy zostaną przeniesione do dostępnego holu kina z podjazdem i toaletą. Pracownik merytoryczny zapewni audiodeskrypcję niektórych prac (obszar widzenia), odpowiednią wysokość ekspozycji i jej oświetlenie.
- C. Teatr (lata 2026–2031): W obszarze dostępności programowej instruktorka teatru stworzy w pełni dostępny spektakl.
Podróż odbiorcy:
Promocja i informacja: promocja na 14 dni, piktogramy na plakatach, umieszczenie informacji na plakatach o np. efektach świetlnych, głośnych wybuchach itp., przewodnik (wybór oferty, zakup biletów), informacja o możliwościach dojazdu do IK.
Udział w wydarzeniu:
Stworzenie w pełni dostępnego spektaklu obejmie następujące etapy:
1 etap – napisy rozszerzone (obszar słyszenia)

- 3 etap – audiodeskrypcja (obszar widzenia)
- 3 etap – tłumacz migowy, touch tour – zwiedzanie dotykowe (obszar słyszenia)
- 4 etap – karty ETR o spektaklu, o aktorach grających w spektaklu (obszar rozumienia)

- D. Biblioteka (działanie ciągłe): W obszarze dostępności cyfrowej bibliotekarki będą rozwijać e-zasoby i dostosowywać czytelnię.

Wszystkie działania będą poddawane ewaluacji metodami opisanymi w strategii. Działania, w tym zakup słuchawek, produkcja spektakli i materiałów (ETR, napisy), zostaną sfinansowane ze środków zewnętrznych oraz środków własnych instytucji.

3. Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

Proszę opisać, w jaki sposób, na jakich zasadach pracownicy i pracownice instytucji kultury będą włączani w tworzenie dostępności w instytucji kultury, zwłaszcza:

- a) w jakim zakresie będą podnoszone kompetencje pracowników i pracownic instytucji w zakresie współpracy oraz obsługi widzów z niepełnosprawnością i osób starszych?
- b) jakie decyzje zarządcze zostaną podjęte w zakresie dostępności (powołanie koordynatora/koordynatorki dostępności i/lub zespołu ds. dostępności, wydzielanie budżetu).

Podnoszenie kompetencji zespołu:

Cały personel przejdzie cykl szkoleń stanowiskowych. Pracownicy techniczni i obsługi widowni nauczą się asysty osób z niepełnosprawnościami oraz obsługi urządzeń (pętli indukcyjnych, stanowisk bibliotecznych i zestawów FM do audiodeskrypcji). Kadra merytoryczna i promocyjna zostanie przeszkolona z zasad prostego języka (ETR) w komunikacji oraz tworzenia dostępnych treści cyfrowych (standardy WCAG 2.1 w social mediach i dokumentach).

Decyzje zarządcze:

Dyrektor ROK „MG” wyda oficjalne zarządzenie powołujące międzywydziałowy, formalny zespół ds. dostępności, w skład którego wejdą reprezentanci budynku głównego, Teatru AGT oraz Biblioteki. Liderzy zespołów zyskają jasny zakres obowiązków. W planie finansowym instytucji zostanie wydzielony stały, coroczny budżet dedykowany na utrzymanie narzędzi dostępu, zakup materiałów ETR oraz wkład własny do projektów grantowych.

4. Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze w instytucji kultury

Proszę określić: zakres i rodzaj współpracy, która zostanie podjęta ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, role/funkcje, w jakich w życiu instytucji pojawią się osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, zakres działań ze środowiskami lokalnymi i organizacjami ogólnopolskimi.

1. Zakres, rodzaj i rola środowisk (WTZ, ŚDS, CET, OSW, seniorzy):

Osoby z niepełnosprawnościami i seniorzy przestaną być tylko biernymi widzami. Pojawiają się w nowych rolach jako eksperci-doradcy oraz aktywni współtwórcy. W ramach warsztatów animacyjno-badawczych i cyklicznych grup fokusowych (FGI) będą testować przestrzeń, oceniać plany repertuarowe przed ich wdrożeniem oraz współtworzyć wydarzenia.

2. Odpowiedzialność za kontakt:

Głównym łącznikiem i koordynatorem relacji będzie oficjalnie powołany, międzywydziałowy zespół ds. dostępności, wspierany przez dyrekcję instytucji.

3. Skala działań (Lokalna i Ogólnopolska):

Wymiar lokalny: Utworzenie Oleckiej Koalicji na rzecz Kultury Bez Barier. Wspólnie z lokalnymi NGO i placówkami pomocowymi instytucja stworzy sieć wymiany wiedzy, wzajemnych konsultacji oraz baz informacyjnych o potrzebach mieszkańców.

Wymiar ogólnopolski: ROK „MG” podejmie współpracę szkoleniową i merytoryczną z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Fundacją Kultury bez Barier oraz Narodowym Centrum Kultury, wdrażając ogólnokrajowe standardy i czerpiąc z dobrych praktyk projektowania uniwersalnego.

5. Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Proszę opisać planowane strategie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach, zwłaszcza: formy kontaktu online, formy kontaktu offline (w tym korespondencyjne) oraz sposoby nawiązywania i utrzymywania relacji z organizacjami i osobami prywatnymi, które reprezentują środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Proszę wskazać:

- a) kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych,

Za stały kontakt z osobami prywatnymi i organizacjami (WTZ, ŚDS, CET, OSW) odpowiada oficjalnie powołany, międzywydziałowy zespół ds. dostępności (reprezentanci ROK, Biblioteki i Teatru AGT).

- b) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,

Weryfikacja komunikatów, plakatów pod kątem dostępności; publikacja ofert z 14-dniowym wyprzedzeniem; stosowanie jednolitych piktogramów sensorycznych i architektonicznych w Kinie „Mazur” i Teatrze.

- c) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają do instytucji kultury od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,

Procedura „Jednego okienka” – wnioski i uwagi można zgłaszać e-mailem, dostępnym formularzem www, telefonicznie, SMS-em lub osobiście u członków zespołu w każdym budynku.

- d) w jaki sposób jest realizowana zasada wykorzystywania wielu kanałów komunikacji i informacji, by zapewnić maksymalną dostępność takich działań,

Online: Serwis www (WCAG 2.1 AA), opisy alternatywne (ALT) w social mediach, e-mail, kody QR na plakatach oraz wideo w PJM.

Offline: Dokumenty w tekście łatwym do czytania (ETR) z dużą czcionką, kontakt telefoniczny/SMS, przedprzewodniki, mobilne pętle indukcyjne w kasach i system TOTUPOINT.

- e) w jaki sposób i jak często będzie weryfikowana efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Kontrola kanałów komunikacji odbywa się raz w roku (przy aktualizacji Deklaracji Dostępności) oraz po flagowych festiwalach (SZTAMA, Poezji Gram). Narzędzia to ankiety ETR, statystyki pobrań przedprzewodników oraz roczne panele konsultacyjne z partnerami.

6. Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać w jaki sposób będą badane oczekiwania i możliwości osób o szczególnych potrzebach, proszę wskazać zwłaszcza te metody, rozwiązania, które będą nowością w działalności instytucji kultury. Proszę uwzględnić działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę opisać, w jaki sposób w planowane działania będą zaangażowani pracownicy i pracownice instytucji kultury, a kiedy będą wykorzystywani eksperci zewnętrzni.

Dokładne sposoby badania potrzeb publiczności i ich częstotliwość określi Zespół ds. dostępności, ale już dzisiaj wiemy, że chcemy skorzystać m.in. z następujących metod badania potrzeb i działań sieciujących:

- a) Warsztaty animacyjno-badawcze: Interaktywne laboratoria potrzeb (np. Design Thinking) z udziałem seniorów i osób z niepełnosprawnościami, badające bariery bezpośrednio w działaniu artystycznym.
- b) Panele konsultacyjne i grupy fokusowe: Regularne spotkania z liderami lokalnych środowisk (WTZ, ŚDS, CET, OSW) w celu oceny planów repertuarowych przed ich wdrożeniem.
- c) Systemowa ewaluacja po wydarzeniach: Uproszczone ankiety satysfakcji w tekście łatwym do czytania (ETR) lub wydzieranki oraz cyfrowe kwestionariusze zgodne z WCAG 2.1.
- d) Działania sieciujące: Powołanie Oleckiej Koalicji na rzecz Kultury Bez Barier łączącej ROK „MG”, Bibliotekę i Teatr z lokalnymi NGO i placówkami pomocowymi w celu wymiany wiedzy.

2. Zaangażowanie zespołu i ekspertów zewnętrznych:

- a) Pracownicy instytucji: Nowo powołany zespół ds. dostępności odpowiada za prowadzenie obserwacji uczestniczącej (według wytycznych NCK), dystrybucję ankiet oraz bezpośredni dialog z widzami w prostym języku. Koordynatorzy wdrażają wnioski do planów edukacji kulturalnej.
- b) Eksperti zewnętrzeni (w miarę możliwości finansowych): Specjaliści zewnętrzni (audytorzy, tłumacze PJM) realizują techniczne audyty budynków oraz wspierają badania w grupach o utrudnionym kontakcie.

7. Identyfikacja ryzyk

Proszę opisać, jakie ewentualne niepewne zdarzenia (grupy zdarzeń) mogą mieć wpływ na założone w Strategii cele. Proszę wskazać zdarzenie, oszacować jego prawdopodobieństwo i wpływ na wdrażanie i rozwijanie dostępności w instytucji. Proszę skrótkowo opisać możliwe działania, które instytucja podejmie, aby:

- a) minimalizować ryzyko wypływające ze zdarzeń;
- b) minimalizować prawdopodobieństwo zdarzeń.

Opis tej części Strategii powinien zawierać odniesienia do procesów wewnętrznych oraz do otoczenia, w jakim znajduje się instytucja.

1. Brak funduszy na inwestycje (otoczenie)

Ryzyko: Brak grantów na budowę windy lub wzrost cen. (Prawdopodobieństwo: Średnie; Wpływ: Krytyczny)

- a) Minimalizowanie: Etapowanie prac;
- b) Zapobieganie: Składanie wniosków do wielu programów (PFRON, MKiDN, Interreg) i wsparcie finansowe Gminy Olecko.

2. Opór i przeciążenie personelu (wewnętrzne)

Ryzyko: Rotacja liderów, brak czasu na wdrażanie standardów cyfrowych. (Prawdopodobieństwo: Średnie; Wpływ: Wysoki)

- a) Minimalizowanie: Stworzenie spisanych procedur i wewnętrznej bazy wiedzy niezależnej od pojedynczych osób.
- b) Zapobieganie: Oficjalne powołanie międzywydziałowego zespołu i stopniowe dzielenie zadań.

3. Problemy z obsługą sprzętu (wewnętrzne)

Ryzyko: Awarie pętli lub brak umiejętności obsługi zestawów FM podczas festiwali SZTAMA i Poezji Gram. (Prawdopodobieństwo: Niskie; Wpływ: Średni)

- a) Minimalizowanie: Zapewnienie asysty technicznej lub kontaktu do serwisu zewnętrznego podczas imprez.
- b) Zapobieganie: Obowiązkowe próby techniczne sprzętu na 48 godzin przed wydarzeniem i regularne szkolenia personelu.

4. Niska frekwencja i brak zaangażowania (otoczenie)

Ryzyko: Słaba frekwencja w Kinie „Mazur” lub niechęć OzN do współpracy.
(Prawdopodobieństwo: Niskie | Wpływ: Wysoki)

- a) Minimalizowanie: Indywidualne konsultacje bezpośrednio w siedzibach partnerów.
- b) Zapobieganie: Podpisanie stałych porozumień z WTZ, ŚDS i OSW oraz wydłużenie promocji wydarzeń do 14 dni.

8. Inwestycje na rzecz dostępności

Proszę wskazać, czy i ew jakie inwestycje na rzecz dostępności są planowane w instytucji kultury, w jaki sposób będą finansowane, kiedy będą realizowane?

1. Zakres inwestycji:

- a) Inwestycje architektoniczne (do końca 2031 r.): Kluczowa jest budowa windy osobowej w budynku głównym ROK „MG” (placówka posiada projekt techniczny), dostępnych sanitariatów. Plan obejmuje też wymianę ciężkich drzwi wejściowych w 3 obiektach, relokacja i oznakowanie miejsca parkingowego dla OzN, przemalowanie ciągów komunikacyjnych w głównym budynku, aby zachować kontrast ściana-podłoga-drzwi.
- b) Inwestycje sprzętowe i cyfrowe (do końca 2029 r.): Zakup co najmniej 3 znaczników dźwiękowych TOTUPOINT, wdrożenie oznaczeń kontrastowych i Braille’a, zakup mobilnej pętli indukcyjnej oraz oprogramowania do tworzenia napisów i audiodeskrypcji.

2. Finansowanie:

Inwestycje będą finansowane głównie ze źródeł zewnętrznych: Funduszy Europejskich (FERS / projekt PUK), PFRON, programów MKiDN („Infrastruktura domów kultury”) oraz środków Interreg. Wkład własny zabezpieczy dotacja celowa z budżetu Gminy Olecko.

9. Ustawy o dostępności

Proszę opisać, jak będą wypełniane wymogi minimalne Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i Ustawy o zapewnianiu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, planowane działania?

1. Dostępność architektoniczna (Ustawa z 2019 r.):

- a) Pionowa komunikacja: Priorytetowa budowa windy w gmachu głównym (posiadamy projekt), otwierająca dostęp do sekretariatu i sal na piętrach.
- b) Infrastruktura: Wymiana ciężkich drzwi wejściowych w 3 budynkach, montaż normatywnych podjazdów w Kinie „Mazur” oraz relokacja i prawidłowe oznakowanie miejsca dla OzN.
- c) Nawigacja wewnętrzna: Wdrożenie oznaczeń kontrastowych, dotykowych i Braille’a na ciemnych korytarzach oraz montaż systemu TOTUPOINT.

2. Dostępność cyfrowa (Ustawa z 2019 r. / WCAG 2.1 AA):

- a) Serwis www: Techniczny audyt portalu i sukcesywne uzupełnianie archiwalnych grafik o opisy alternatywne (ALT).

- b) Dokumenty: Przeszkolenie zespołu z tworzenia dostępnych dokumentów wewnętrznych i zewnętrznych (metadane, style nagłówek).
- c) Multimedia: Wdrażanie napisów rozszerzonych i audiodeskrypcji do materiałów wideo.

3. Dostępność informacyjno-komunikacyjna:

- a) Komunikacja: Stworzenie przedprzewodników po obiektach i opisu działalności w Polskim Języku Migowym (PJM). Umieszczenie kodów QR na plakatach.
- b) Wsparcie: Zakup mobilnej pętli indukcyjnej do sekretariatu oraz przeszkolenie techników z obsługi posiadanych zestawów FM do audiodeskrypcji.

Wymogi będą wdrażane etapami przez oficjalnie powołany, międzywydziałowy zespół ds. dostępności.

10. Kryteria sukcesu planu wdrażania i rozwijania dostępności

Proszę opisać w jaki sposób będzie prowadzona ewaluacja, ocena podejmowanych działań na rzecz wdrażania i rozwijania dostępności. Proszę wskazać kryteria, dane, które będą zbierane i analizowane, by ocena była obiektywna, a zebrana wiedza służyła weryfikacji postawionych celów oraz tworzeniu następnych krótko i długoterminowych planów rozwijania dostępności.

Ewaluacja w ROK „MG” przejdzie transformację z rozmów kularowych w systemowy, powtarzalny proces diagnostyczny.

Narzędzia i metody zbierania danych:

- a) Ankiety satysfakcji (ETR i cyfrowe): Dystrybuowane po wydarzeniach (w Kinie „Mazur”, Teatrze AGT, po zajęciach) w formatach dostosowanych do WCAG 2.1.
- b) Obserwacja uczestnicząca: Prowadzona przez powołany zespół ds. dostępności na bazie wytycznych NCK („Narzędziownik”).
- c) Panele z ekspertami i partnerami: Cykliczne spotkania ewaluacyjne z liderami WTZ, ŚDS i organizacji seniorów.

Kryteria i analizowane dane:

- a) Dane ilościowe: Liczba sprzedanych biletów na seanse sensoryczne, liczba uczestników z grup OzN w edukacji kulturalnej, statystyki pobrań przedprzewodników, liczba przeszkolonych pracowników.
- b) Dane jakościowe: Poziom satysfakcji z asysty personelu, stopień samodzielności widzów w przestrzeni budynków, ocena czytelności komunikatów i napisów w PJM.
- c) Wskaźniki techniczne: Liczba zlikwidowanych barier (np. montaż windy, pętli indukcyjnych).

Zebrana wiedza posłuży do bieżącej korekty bieżącego programu oraz stworzenia rocznych i wieloletnich planów inwestycyjno-szkoleniowych. Wyniki analiz będą publikowane w ustawowej deklaracji dostępności.